

Opgave 2 Hongarije en de Europese Unie

Bij deze opgave horen tekst 2 en tabel 1 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Hongarije is een lidstaat van de Europese Unie (EU). Sinds 2010 is Viktor Orbán van regeringspartij Fidesz de premier van Hongarije. In 2015 besluit premier Orbán een hek om de Hongaarse grens te bouwen tegen de komst van vluchtelingen. In datzelfde jaar keert premier Orbán zich tegen de migratiepolitiek van de EU. Zo vecht Hongarije het Europese besluit aan om vluchtelingen in Griekenland en Italië te herverdelen over de andere EU-lidstaten. Ook verwerpt premier Orbán de kritiek van de EU op de rechtsstaat van Hongarije. De afgelopen jaren zijn in Hongarije affiches opgehangen voor een campagne van de regering tegen de EU. Deze opgave gaat over de relatie van Hongarije met de EU.

Hongarije heeft het besluit van de Raad van de Europese Unie om vluchtelingen over de lidstaten te herverdelen aangevochten bij een Europese instantie.

- 1p 8 Noem de Europese instantie waarbij Hongarije in beroep is gegaan.

Gebruik de inleiding.

Het Europese vluchtelingenvraagstuk raakt de soevereiniteit van Hongarije. In de inleiding staat de reactie van premier Orbán op het Europese vluchtelingenvraagstuk.

- 2p 9 a Leg uit dat in de reactie van premier Orbán op het Europese vluchtelingenvraagstuk de externe soevereiniteit van Hongarije te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip externe soevereiniteit;
  - een voorbeeld uit de inleiding om dit begrip te illustreren.
- b Leg uit dat in de reactie van premier Orbán op het Europese vluchtelingenvraagstuk een kenmerk van de interne soevereine macht van Hongarije te herkennen is. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van interne soevereine macht;
  - een voorbeeld uit de inleiding om het gekozen kenmerk te illustreren.

Gebruik tekst 2.

Er zijn verschillende groepen theorieën die het gedrag van nationale staten verklaren, zoals de marxistische theorieën.

- 2p 10 Leg uit welke **twee andere** groepen theorieën over het gedrag van staten het anti-Europese beleid van Hongarije kunnen verklaren. Gebruik in je uitleg:
- per gekozen groep theorieën de naam en een kenmerk;
  - per gekozen groep theorieën een voorbeeld uit tekst 2 dat het gekozen kenmerk illustreert.

Gebruik tekst 2.

Er zijn verschillende voorbeelden van globaliseringsprocessen die de autonomie van staten aantasten.

- 2p 11 Leg uit dat in de opvattingen van premier Orbán (neo-)nationalistisch cultureel verzet te herkennen is tegen een globaliseringsproces dat de autonomie van staten aantast. Gebruik in je uitleg:
- informatie uit tekst 2 over (neo-)nationalistisch cultureel verzet;
  - een voorbeeld van een globaliseringsproces dat de autonomie van staten aantast.

In tekst 2 staat dat premier Orbán sprak tijdens een herdenking van een nationale historische gebeurtenis.

Nationale cultuur wordt door de modernistische benadering anders geïnterpreteerd dan door critici van de modernistische benadering.

- 3p 12 Leg uit dat volgens **beide** benaderingen het herdenken van een nationale historische gebeurtenis bijdraagt aan de nationale cultuur. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept cultuur;
  - een kenmerk van de modernistische benadering;
  - een kenmerk van de benadering van de critici van de modernistische benadering.

Gebruik tekst 2.

De begrippen 'framen' en 'primen' beschrijven verschillende mediastrategieën.

- 2p 13 Leg uit welke mediastrategie te herkennen is in het ophangen van affiches door de regering van premier Orbán. Gebruik in je uitleg:
- de naam en een omschrijving van de gekozen mediastrategie;
  - een thema van de gekozen mediastrategie;
  - een voorbeeld uit tekst 2 dat het gekozen thema illustreert.

Gebruik tekst 2.

Premier Orbán wil van Hongarije een 'illiberale democratie' maken.

- 2p 14 a Leg uit dat het concept van een 'illiberale democratie' in tegenspraak is met het liberalisme. Gebruik in je uitleg:
- een uitgangspunt van het liberalisme;
  - informatie uit tekst 2 over het gekozen uitgangspunt.
- b Leg uit dat het concept van een 'illiberale democratie' een voorbeeld van een ideologie is. Gebruik in je uitleg:
- de omschrijving van het kernconcept ideologie;
  - informatie uit tekst 2 over de ideologie van een 'illiberale democratie'.

Gebruik tabel 1.

In tabel 1 is een aantal van de politieke vereisten voor grootschalige democratie te herkennen in de stellingen die aan Hongaarse respondenten zijn voorgelegd. Er zijn zes van deze vereisten te onderscheiden, zoals gekozen vertegenwoordigers die de regering controleren.

- 2p 15 Geef voor **drie andere** vereisten aan in welke stelling in tabel 1 ze te herkennen zijn.

Gebruik tabel 1.

In tabel 1 staan de resultaten van het onderzoek naar opvattingen van Hongaren over democratische waarden, onderverdeeld naar Hongaren die het beleid van premier Orbán niet steunen en Hongaren die zijn beleid wel steunen. Bij drie stellingen is het verschil tussen beide categorieën significant.

- 2p 16
- Beschrijf het verschil in de opvatting over de rechten van vrouwen tussen Hongaren die het beleid van premier Orbán niet steunen en Hongaren die zijn beleid wel steunen. Gebruik in je beschrijving gegevens uit tabel 1 over de stelling over de rechten van vrouwen.
  - Leg uit dat het verschil significant moet zijn om te mogen concluderen dat er een verschil is in de opvatting over de rechten van vrouwen tussen Hongaren die het beleid van premier Orbán niet steunen en Hongaren die zijn beleid wel steunen. Gebruik in je uitleg een omschrijving van het begrip significantie.

Het Europees Parlement heeft in 2018 onderzoek gedaan naar de inperking van democratie en rechtsstaat in Hongarije. Naar aanleiding van dit onderzoek is een artikel 7-procedure in gang gezet. Met deze procedure kan de lidstaat Hongarije uiteindelijk zijn stemrecht binnen de Europese Unie worden afgenomen. Ook komen EU-fondsen voor Hongarije onder strikt toezicht te staan.

- 3p 17 Verklaar vanuit het functionalisme-paradigma het inzetten van machtsbronnen door de Europese Unie tegen Hongarije. Gebruik in je uitleg:
- de namen en omschrijvingen van twee typen machtsbronnen;
  - per gekozen type machtsbron een voorbeeld uit de inleiding van deze vraag;
  - een kenmerk van het functionalisme-paradigma.

Opgave 2 Hongarije en de Europese Unie

tekst 2

Anti-Europees en anti-islam: dit maakt Orbán zo populair in Hongarije

Ooit weigerde hij kerkelijk te trouwen. Nu zegt hij dat God hem een leidende rol heeft toebedeeld in de verdediging van een christelijk
 5 Europa. De Hongaarse premier Viktor Orbán heeft een lange weg afgelegd van liberaal atheïst tot modern kruisridder tegen de dreigende islamisering van het
 10 continent. Maar één ding kenmerkt hem van jongs af aan: hij bloeit op in confrontaties. (...)

In Europa is de premier vooral bekend vanwege het grenshek tegen
 15 vluchtelingen dat hij tegen een storm van kritiek in liet bouwen, en vanwege zijn weigering om asielzoekers op te nemen. (...) Trots noemt hij Hongarije, Slowakije,
 20 Tsjechië en Polen de laatste 'migrantenvrije zone' van Europa en benadrukt hij zijn leidende rol daarin. "Wij, Hongaren, waren het die het ijs van het zwijgen hebben doorbroken.
 25 Wij zijn het die de krachten benoemd hebben die Europa van zijn nationale wortels willen losmaken", zei hij bij de herdenking van de Hongaarse opstand van 1956 twee maanden
 30 geleden. (...) Vorig jaar hing Hongarije vol met regeringsaffiches met de tekst 'Laten

we Brussel stoppen' en op een Fidesz¹⁾-partijcongres haalde Orbán
 35 uit naar de 'liberale pleitbezorgers' van meer Europese eenheid: "[Het] gelovige [volk zal] het winnen van de nu nog in Europa regerende
 globalistische elite en [het zal]
 40 Europa opnieuw groot maken, en daar zal Hongarije ook bij horen".

(...) De kans om de door hem gedroomde historische rol te spelen, kreeg Orbán toen Fidesz in 2010
 45 (...) een tweederde meerderheid in het parlement behaalde. Onderwijs, media, kerk, belastingen, rechtspraak, grondwet en kiesrecht: alles ging op de schop.
 50 Het concept dat hem daarbij voor ogen staat is een 'illiberale democratie': een staat waarin niet het individu, maar de volksgemeenschap voorop staat. 'Liberale rechten' zoals
 55 stemrecht en vrijheid van meningsuiting blijven bestaan, maar binnen een kader waarin de oppositie, onafhankelijke media en kritische maatschappelijke
 60 organisaties op een zijspoor zijn gezet. (...) Orbán heeft dat ideaalbeeld in de afgelopen jaren grotendeels weten te verwezenlijken. (...)

naar: Trouw, 2017

noot 1 Fidesz = de politieke partij van de Hongaarse premier Orbán

tabel 1

Opvattingen van Hongaren over democratische waarden, uitgesplitst naar steun voor het beleid van premier Orbán, 2016 (n=1005)

Het is in ons land erg belangrijk dat ...	steunt het beleid van premier Orbán niet (% met stelling eens)	steunt het beleid van premier Orbán wel (% met stelling eens)
vrouwen dezelfde rechten als mannen hebben ¹⁾	82%	70%
de media over het nieuws kunnen schrijven zonder staatscensuur ¹⁾	75%	64%
mensen kunnen zeggen wat ze willen, zonder staatscensuur ¹⁾	79%	69%
er regelmatig eerlijke verkiezingen worden gehouden, waarbij gekozen kan worden uit ten minste twee partijen	82%	75%
mensen hun geloof vrij kunnen beoefenen	68%	66%

noot 1 Het verschil tussen Hongaren die Orbáns beleid niet steunen en Hongaren die Orbáns beleid wel steunen is bij deze stelling significant ($p < .05$).

naar: PewResearch, 2016

Toelichting

In tabel 1 staan opvattingen van Hongaren over een aantal democratische waarden, uitgesplitst naar Hongaren die wel en Hongaren die geen steun uitspreken voor Orbáns beleid.

Voorbeeld: in dit onderzoek is 75% van de Hongaren die het beleid van Orbán niet steunen het eens met de stelling dat het erg belangrijk is dat de media over het nieuws kunnen schrijven zonder staatscensuur en is 64% van de Hongaren die Orbáns beleid wel steunen het eens met deze stelling.